

L. Simon László vezérszónoki felszólalása nemzeti összetartozás melletti tanúságtételről szóló törvény általános vitájában a **Magyar Országgyűlésben**

2010. május 21.

Tisztelt Elnök Úr!

Tisztelt Országgyűlés!

A mai felszólalásra készülve egy valamikor betiltott, bezúzott kötet családknál megőrzött példánya került a kezembe, amelyben Karinthy Frigyes *Levél* című írása is olvasható, engedelmükkel ebből idézek: „Édes kicsi fiam, te még nem tudsz olvasni, neked nyugodtan írhatok és szabadon és őszintén [...] Valamikor hallani fogsz majd az életnek egy fájdalmas csodájáról – arról, hogy akinek levágták a kezét és lábát, sokáig érzi még sajogni az ujjakat, amik nincsenek. Ha ezt hallod majd: Kolozsvár, és ezt: Erdély, és ezt: Kárpátok – meg fogod tudni, mire gondoltam.” Kilencven évvel Karinthy Frigyes fájdalmas szavai után még mindig sajognak az ujjaink, zsibbadnak nem létező végtagjaink, mert a feldolgozatlan fájdalom nemzedékről nemzedékre öröklődik, akár akarjuk, akár nem. Sokunk az anyatejjel szívta magába nemzetünk már-már génjeinkbe kódolt fájdalmát, mások felnőttként, az első erdélyi utazás, a Székelyföldön hallott első magyar szó után értik meg nemzeti létünknek ezt a különleges terhét, valahogy úgy, ahogy az örökbefogadott gyermek néz a felnőttként megtalált igazi szüleire: hol voltatok eddig, miért nem mondtátok, hogy összetartozunk?

Karinthy írása a *Vérző Magyarország – Magyar írók Magyarország területéért* című kötetben jelent meg. Abban a könyvben, amit a politizálástól egyébként visszahúzó Kosztolányi Dezső szerkesztett. Miért vállalkozott mégis egy ilyen kötet összeállítására? Kosztolányit a személyes sorsa is arra döbbsentette rá, hogy az első világháború elvesztése, a tanácsköztársaságnak nevezett vörös terror pusztítása, majd az ennek a következményeként is bekövetkezett békediktátum, s Magyarország darabokra hullása megszólalásra kötelezi a korábban mégoly apolitikus írókat és alkotókat is. 1918 novemberében szeretett szülővárosa, Szabadka szerb megszállásakor lelkiileg megtört; felesége a visszaemlékezésében így írt azokról az időkről: „Az első halálos csapás most érte. Napokig nem mozdul ki a házból, égő arccal mered maga elé. Nem akarja hinni, nem akar belenyugodni. Kétségbeesve lázadozik. Fuldoklik a fájdalomtól. Ezekben a napokban új háborúról beszél, és azt mondja, abban ő is

részt vesz. Arról ábrándozik, hogy a felszabadító sereg élén elsőül vonul szülővárosába. Kiszínezi ennek a bevonulásnak minden részletét. Majd elcsügged, és az írói egyesületben azt indítványozza, hogy egyetemesen tiltakozzanak, és szólítsák fel Európa valamennyi íróját Magyarország érdekében. Indítványát azonban nem tartják időszerűnek és célravezetőnek. Ez a tiltakozás akkor elmaradt s ő többet nem vesz részt az írói egyesület tanácskozásán.”

Kosztolányi távolmaradása csendes lázadás volt, de jól mutatja a hazáját szerető író, gondolkodó ember mély, ma már csak nyomokban tapasztalt felelősségérzetét, s ezt jelzik a későbbi versei is, az 1919 tavaszán megírt *Magyar költők sikolya Európa költőihez*, majd a *Rapszódia* című fájdalmas vallomása, amelyben ez olvasható: „Nincs, ahova hazatérjek, / ténfergek, mint a kísértet / éjszaka.”

Tisztelt Képviselőtársaim!

Kosztolányi Dezső fájdalma a mi fájdalmunk is, kései utódoké, azoké, akik ki merik mondani, hogy Magyarország határai lassan gyógyuló hegek a Kárpát-medence történelem által felhasogatott térképén. Azoké a mai magyar demokratáké, európai uniós polgároké, akik ennek ellenére sem kérdőjelezik meg a szomszédos országok területi integritását és szuverenitását. Azoké, akik tudják, hogy parlamenti képviselőként is kötelességünk két dolgot megtenni. Egyrészt minden lehetséges, alkotmányos, az uniós normáknak is megfelelő eszközzel segítenünk kell a határon túli magyarok szülőhelyükön való megmaradását és magyarságuk minél teljesebb megélését – ezzel mi, anyaországi magyarok is gazdagabbak leszünk. Másrészt emlékeznünk és emlékeztetnünk kell, mert az emlékezés joga bennünket is megillet, összetartozás-tudatunkat ezáltal is erősítenünk kell.

Az Önök előtt fekvő törvénytervezet éppen erről szól, arról, hogy próbáljuk együtt megérteni a magyarság egyik legnagyobb történelmi tragédiáját, a történelmi Magyarországot szétdaraboló s a magyar nemzetet több állam fennhatósága alá szorító békediktátum következményeit. Hogy próbáljunk számot vetni „a békediktátum által okozott politikai, gazdasági, jogi és lélektani problémák máig tartó megoldatlanságával, egyaránt tiszteletben tartva a magyar nemzet érdekeit és más nemzetek jogát arra, hogy a magyarság számára fontos kérdésekről másként gondolkodjanak”. A betérjesztők e jogszabállyal is hozzá kívánnak járulni „a Kárpát-medencében együtt élő népek és nemzetek kölcsönös megértésen

és együttműködésen alapuló békés jövőjéhez, s egyúttal a XX. század tragédiái által szétdarabolt Európa újraegyesítéséhez”.

Számot vetni nemcsak a negatív következményekkel kell, hanem a sikerekkel is. Azzal is, ahogyan a megmaradt ország egy elvesztett háború után képes volt gazdaságilag és lelki értelemben talpra állni, megerősödni, oktatási rendszerét újjáépítve szellemileg, kulturálisan is Közép-Európa meghatározó szereplőjévé válni. Ehhez nagyformátumú, hazájukért minden áldozatra kész államférfiak kellettek, olyanok, akik példát adtak a most kormányt alakító konzervatív többségnek is.

A nemzeti összetartozás melletti tanúságtételről szóló törvény a trianoni döntés kilencvenedik évfordulóján lép hatályba, ami érthető módon felerősíti az évforduló, valamint a kisebbségi sorba kényszerült magyarság régóta aktuális kettős állampolgárságát megoldó törvény körüli hazai és nemzetközi figyelmet. A törvénytervezet benyújtása és parlamenti vitája azt is megmutatja, hogy a választók akaratából kétharmados többséggel rendelkező pártszövetség nemcsak az ország gazdasági bajait kívánja orvosolni, nemcsak az önkormányzatiság és a nagy ellátórendszerek reformjára készül, hanem a szimbolikus politizálás terében is otthonosan és bátran mozogva lelki bajainkra is gyógyírt ajánl. A történelmünk tragédiáival és felemelő időszakával, a határon túli magyar testvéreinkkel kapcsolatos kodifikációs tevékenység is a szimbolikus politika részét képezi, s hozzájárul az emlékezet éber tartásához. A mögöttünk hagyott évtizedekben, de különösen a szocialista diktatúra idején az elhallgatással, a problémák, a veszteségek és a bűnök szőnyeg alá söprésével csak tetéztük a bajt. „A tragédia az – nyilatkozta pár napja Duray Miklós –, hogy ezen időszakot vagy a felejtés, vagy a félelem határozta meg, mi több: a görcsök nem múlnak. Nem tudtuk semmilyen szempontból feldolgozni ezt a múltat, amely sajnos egészen élő része a jelenünknek. [...] A szomszédos népek vonatkozásában sem történt semmilyen előrelépés. Nekik is megvan egyébként a maguk Trianon-görcse, mégpedig azon körülmények miatt, hogy miképpen kerültek akkor nyertes pozícióba. A két jelenség egymástól függetlenül nem oldható meg, ami pedig a mostani generációnak a történelmi feladata: ennek a kétirányúságnak a tudatosítása. Ehhez kell méltóság, történelmi belátás és önvizsgálat is, hogy egyértelműsítsük, hol követtünk el hibákat, s hogyan tehették ezt velünk” – véli Duray Miklós.

Hibákat pedig mi is és a velünk együtt élő népek is elkövettek. Bibó István szerint Közép-Európában „a legnagyobb baj *nem* az volt, hogy a nyelvi határok nagyon kacskaringósak voltak, és nem igazodtak földrajzi, gazdasági előírásokhoz; hanem az, hogy e

nemzetek történelmi érzelmei – minthogy túlnyomó részüknek volt történelmi emlékezete – más és rendszeren nagyobb területhez fűződtek, mint amely területen a megfelelő nyelvű lakosság élt. A nemzeti érzés itt is, mint mindenütt a világon, nemcsak az embereknek egy bizonyos csoportját fűzi egymáshoz, hanem az embereknek egy bizonyos csoportját a lokalitásoknak, szent városoknak, történelmi emlékeknek egy bizonyos területi egységéhez is. Különösen erősek voltak ezek az érzelmek, ha a szóban lévő lokalitásokat egy kisebbségben levő, kisebbségbe került vagy területileg körülzárt, de a nemzeti nyelvet beszélő lakosság lakta.” A közép-európai nemzetek határvitái egy sor háborút és katasztrófát okoztak, a nemzeti lét és a területi státus bizonytalansága „a fő forrása a közép- és kelet-európai nemzetek politikai hisztériáinak”.

Tisztelt Képviselőtársaim!

A 21. század eleji ember történelmi tapasztalatai nagyon összetettek: olyan tragédiák és genocídiumok vannak mögöttünk, amelyek a modern európai polgárokat a békés együttélésre ösztönzik. A Fidesz képviselői által benyújtott törvényjavaslat éppen ezért kellően önkritikus, tekintetbe veszi a mellettünk élő nemzetek érzékenységét, kerüli mind az önostorozást, önsajnálatot, mind az öndicséretet, ugyanakkor emelkedettsége méltó a törvényhozás dicső hagyományaihoz. Ezzel a törvénnyel emléket állítunk a hazájukhoz és nemzetükhöz mindig hű magyar őseinknek, magunkhoz öleljük méltatlanul eltaszított testvéreinket, megtiszteljük a szomszédjainkat, s példát adunk gyermekeinknek, unokáinknak. Mert a jövő felé kell fordulnunk, korszerű, napjaink mediatizált, digitalizált társadalmában is megélhető és vállalható nemzetképet mutatva fel a mögöttünk jövőknek, a helyünkre állóknak.

A törvény elfogadása arra is lehetőséget teremt, hogy külpolitikánk és a vele összefüggő országkép-alakító kormányzati kommunikáció is új irányba induljon el. „Minden külföldön járó magyar egy görcsbe merevült erőfeszítés volt, hogy a rosszul informált külföldet »felvilágosítsa«. Miért kellett ez? – teszi fel a kérdést Bibó István. – Azt, hogy etnográfiai jogcímen történt területelcsatolásoknál tekintélyes számú magyart is elcsatoltak, s ez igazságtalan, a »külföld« minden nagyobb felvilágosítás nélkül is megértette s akceptálta. Felvilágosítani arról kellett, hogy a magyarok miért beszélnek folyton az ezeréves országról, melyben nem csupa magyar lakik. Ez a felvilágosító munka pedig reménytelen volt, mert a világosság nem a külföldön hiányzott, hanem a magyar közvéleményben. A magyar

közvélemény krónikus vaksága azután végzetesen megbosszulta magát a magyar külpolitika és a magyar kisebbségi politika alakulásában.” Bibó gondolatai elkésérítően aktuálisak. A magyar értelmiség és a külpolitika a két világháború között nem volt képes a trianoni békeszerződés félrevezető tanulságait levonni, s „határozott választóvonalat húzni az etnikai alapon követelt revízió és az ezeréves határokat visszakövetelő irredenta között”, ugyanígy az elmúlt húsz évben sem tudtuk jogos fájdalmunkat feldolgozva a nemzetet lelkileg, szellemileg egyesíteni. Bár a jelképes nemzetegyesítésre az unió adta keretek alkalmasak lennének, a munkát nem végeztük el, sőt tovább rontottunk a helyzetünkön: 2004. december 5-e gyalázatos népszavazása nemcsak testvér és testvér közé vert éket, hanem az anyaország külpolitikai mozgásterét és erejét is nagymértékben csökkentette. Ezt kell visszafordítanunk: nemzetpolitikánk helyes pozicionálásának első, s – az állampolgársági törvény mellett – minden bizonnyal az egyik legfontosabb lépése a nemzeti összetartozás melletti tanúságtételről szóló törvénytervezet elfogadása lesz, éppen ezért a Fidesz frakció nevében nagy tisztelettel kérem képviselőárait, hogy az előterjesztést szíveskedjenek támogatni.